

Комунальна установа «Інклюзивно-ресурсний центр»
Чигиринської міської ради Черкаської області

«ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ»

Методичний посібник для педагогів закладів дошкільної освіти

Інклюзія в садочку.
Рекомендації від МОН

м. Чигирин

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
Організація інклюзивного середовища у закладі дошкільної освіти.....	4
Додаток 1. Документація асистента вихователя (перелік).....	14
Додаток 2. План роботи асистента вихователя інклюзивної групи.....	15
Додаток 3. Розклад занять.....	16
Додаток 4. Портфоліо	17
Додаток 5. Лист реєстрації групи супроводу.....	18
Додаток 6. Індивідуальна програма розвитку.....	19
Додаток 7. Поточний рівень знань і вмінь.....	22
Додаток 8. Індивідуальна навчальна програма.....	23
Додаток 9. Онлайн-ресурси щодо підвищення професійної майстерності працівників сфери дошкільної освіти.....	31

ВСТУП

Інклюзивної освіти пов'язана з збільшенням кількості дітей кожного року, які потребують колекційного навчання, соціалізації з суспільством це проблема не лише в умовах нашої країни, але й досягає глобального масштабу.

В основі інклюзивної освіти – ідея, яка включає будь-яку дискримінацію дітей, забезпечує однакове ставлення до всіх людей, передбачає навчання і виховання дітей з особливими потребами у навчальному закладі, але й створює спеціальні умови для цих дітей.

Навчання дітей з особливими освітніми потребами повинно відбуватися на принципах виваженої педагогіки, дієвість яких підтверджено та від використання яких виграють усі діти. Вона передбачає, що відмінність між людьми є природним явищем.

У зв'язку з обмеженням у спілкуванні, самообслуговуванні, пересуванні розвиток дітей з особливими потребами значною мірою залежить від задоволення їхніх потреб іншими людьми, а це становить величезний процес соціально-педагогічної інтеграції та процесу інклюзії. Освіта дітей з порушеннями розумового, фізичного розвитку є одним з найважливішим завдань для країни, незалежно від їх соціального статусу, стану здоров'я, віку чи інших показників.

Головною метою інклюзивного (інтегрованого) навчання є реалізація права дітей з особливостями психофізичного розвитку на отримання освіти у відповідності з їх можливостями і здібностями за місцем проживання, їх соціальна адаптація та інтеграція в суспільство, підвищенні ролі сім'ї у вихованні і розвитку дитини.

Головними завданнями роботи є: розкрити важливість значення впровадження інклюзивної групи в закладах дошкільної освіти, надати методичну допомогу вихователям та асистентам вихователя впровадити інклюзивну освіту в освітній процес, створити відповідні умови для дітей, які мають особливі освітні потреби та залучати батьків, які виховують дітей з особливими потребами до організації освітнього процесу.

Організація інклюзивного середовища у закладі дошкільної освіти

Інклюзивна освіта передбачає навчання й виховання дітей з особливими освітніми потребами в навчальних закладах, де ж звичайно створені відповідні умови для забезпечення максимальної ефективності освітнього процесу.

Основною метою інклюзивного навчання є реалізація права дітей з особливими потребами психофізичного розвитку на отримання освіти відповідно до їхньої можливостей і здібностей за місцем проживання, їхня соціальна адаптація й інтеграція в суспільство.

Інклюзивне навчання та виховання може бути запроваджено для таких категорій дітей:

- з порушеннями інтелектуального розвитку,
- з затримкою психічного розвитку,
- з тяжкими порушеннями мовлення,
- з порушеннями зору, з порушеннями слуху,
- з порушеннями функцій опорно-рухового апарату,
- з емоційно-вольовими порушеннями та аутичним спектром.

Основними завданнями інклюзивного навчання та виховання дітей в закладах дошкільної освіти є:

1. Розвиток потенційних можливостей дітей з особливостями психофізичного розвитку в спільній діяльності із здоровими однолітками.
2. Організація психолого-педагогічного супроводу дітей з особливостями в розвитку в закладах дошкільної освіти.
3. Реалізація корекційно-розвивального навчання, спрямованого на виправлення або послаблення наявних у дітей фізичних або психічних порушень, які заважають їхньому успішному навчанню і розвитку.
4. Створення адаптивно-освітнього простору, який задовольнить освітні потреби дитини з порушеннями фізичного, інтелектуального розвитку.
5. Формування життєвого досвіду та цілеспрямованого розвитку когнітивних, мовленнєвих, моторних, соціальних функцій у дітей, які дадуть змогу знизити залежність дитини від сторонньої допомоги та підвищити соціальну адаптацію.
6. Запобігання виникненню та подолання (за наявності) вторинних, третинних порушень фізичного або психічного розвитку у дітей з особливими потребами.
7. Формування в суспільстві позитивного ставлення до дітей з особливостями психофізичного розвитку, створення психологічно комфортного середовища в закладах дошкільної освіти.
8. Надання консультативної допомоги сім'ям, які виховують дітей з особливостями психофізичного розвитку, залучення законних представників до процесу навчання та виховання дитини, формування у них адекватного

ставлення до особливостей її розвитку, напрацювання оптимальних варіантів сімейного виховання.

В основі інклюзивної освіти лежать право на освіту для всіх дітей, це проголошено в законодавчих та нормативних документах, а саме:

1. **Конвенція про права дитини;**
2. **Конвенція про права інвалідів;**
3. **Закон України «Про освіту»** (від 05.09.17р. № 2145-VIII);
4. **Закон України «Про дошкільну освіту»** (від 11.07.2001 № 2628- III);
5. **Концепція розвитку інклюзивної освіти** (Наказ Міністерства освіти і науки України №912 від 01.10.2010);
6. **Інструктивно-методичний лист «Організація навчально-виховного процесу в умовах інклюзивного навчання»** (Лист Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України №1/9-384 від 18.05.2012);
7. **Про створення робочої групи з питань дошкільної освіти дітей з особливими потребами в Україні** Наказ МОН (№ 512 від 15.05.13 року);
8. **Указ Президента України Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року** (від 25 червня 2013 року №344/2013);
9. **Наказ МОН Про затвердження Порядку комплектування інклюзивних груп у дошкільних навчальних закладах** (№ 104/ 52 від 06.02.2015р.);
10. **Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про Освіту» щодо особливостей доступу осіб з особливими освітніми потребами до освітніх послуг»** (Відомості Верховної ради, 2017, № 30, ст.322)
11. **Інструктивно - методичні рекомендації щодо організації діяльності інклюзивних груп у дошкільних навчальних закладах** (Додаток 1 до листа МОН від 12.10. 2015р. № 1/9 – 487)
12. **Інструктивно - методичні рекомендації щодо організації діяльності інклюзивних груп у дошкільних навчальних закладах** (Додаток 1 до листа МОН від 13.11.2018р. № 1/9 – 691)
13. **Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитину з особливими освітніми потребами з закладі загальної середньої та дошкільної освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти у науки України від 08.06.2018р. № 609.**
14. **Порядок організації діяльності інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 10.04.2019р. № 530**
15. **Методичні рекомендації щодо організації інклюзивного навчання в закладах освіти у 2019-2020н.р.** (Додаток до листа Міністерства освіти і науки України від 26.06.2019р. № 1/9-409)
16. **Щодо окремих питань діяльності закладів дошкільної освіти у 2021/2022 навчальному році** (лист МОНУ від 10.08.2021 № 1/9-406)

Програми розвитку дітей з особливими освітніми потребами

1. Комплексна програма розвитку дітей дошкільного віку з аутизмом «Розквіт»
2. Програма розвитку дітей «Корекційна робота з розвитку мовлення дітей п'ятого року життя із фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення»
3. Програмно - методичний комплекс «Програма розвитку дітей сліпих та зі зниженим зором від народження до 6 років»
4. Програма розвитку дітей «Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення»
5. Програма розвитку глухих дітей дошкільного віку
6. Програма розвитку дітей дошкільного віку з порушеннями опорно-рухового апарату
7. Програмно-методичний комплекс для дітей з ФФНМ
8. Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення
9. Програмно-методичний комплекс програма розвитку дітей сліпих та зі зниженим зором від народження до 6 років
10. Програма розвитку дітей дошкільного віку із затримкою психічного розвитку від 3 до 7 років «Віконечко»

Особливості організації інклюзивного навчання в ЗДО

Основний принцип інклюзії: «Рівні можливості для кожного». Що ж дає інклюзивна освіта дитині з особливими освітніми потребами?

1. Перебування в групі зі здоровими ровесниками дає дитині з порушеннями можливість розвивати відповідно до її віку комунікативні та соціальні навички.
2. Щодо інтелектуального розвитку – заняття із залученням дітей з особливими освітніми потребами сприяють концентрації уваги дітей, посиленню їхньої мотивації до навчання.
3. Досвід успішного перебування в інклюзивній групі є підґрунтям для подальшого освітнього залучення та підвищення кваліфікації протягом усього життя.

Інклюзивні групи створюють у закладах дошкільної освіти України незалежно від підпорядкування та форми власності.

Комплектують інклюзивні групи відповідно до нормативів, визначених Положенням про дошкільний навчальний заклад і Порядком комплектування інклюзивних груп у дошкільних навчальних закладах, санітарно – гігієнічних норм і правил утримання дітей у закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових, сімейних ознак та особливих освітніх потреб дітей і побажань батьків або осіб, які їх замінюють. **(Порядок організації діяльності**

інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 10.04.2019р. № 530)

Щоб дитину з особливими освітніми потребами зарахували до садочка, батьки мають звернутися у заклад із заявою та висновком інклюзивно-ресурсного центру (ІРЦ). За наявності інвалідності також треба надати копію медичного висновку або копію посвідчення особи, що отримує державну соціальну допомогу, та копію індивідуальної програми реабілітації.

Для кожної дитини розроблюється індивідуальна програма розвитку – вона складається на навчальний рік та зазвичай переглядається тричі на рік. Програма створюється командою психолого-педагогічного супроводу, до якої входять директор дитсадка, вихователі, асистент вихователя, практичний психолог, вчитель-логопед та інші із залученням батьків.

Для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку складають індивідуальний освітній план строком на 3 місяці з подальшим продовженням протягом навчального року.

В одній інклюзивній групі має бути не більше 3 дітей з особливими освітніми потребами. Зокрема:

- 1-3 з числа дітей з порушеннями опорно-рухового апарату, затримкою психічного розвитку, зниженим зором, слухом, легкими інтелектуальними порушеннями тощо;
- не більше 2 з числа дітей сліпих, глухих, з тяжкими порушеннями мовлення тощо;
- не більше 1 дитини зі складними порушеннями розвитку.

У кожній інклюзивній групі вводиться посада асистента вихователя. Окрім цього, за рекомендаціями ІРЦ та згодою батьків, навчальний заклад забезпечує доступ до освітнього процесу асистента дитини, якщо такий необхідний для дитини.

Створення середовища для дітей з особливими потребами

З метою забезпечення цілісного входження дитини з особливими потребами в загальноосвітній простір, що відповідатиме її потребам і можливостям, в сучасному закладі дошкільної освіти передбачена така форма організації освіти, як інклюзивна. Інклюзивна освіта означає створення умов для отримання, засвоєння і використання знань, умінь і навичок дітьми з особливими освітніми потребами в різних видах діяльності разом з усіма однолітками групи. Тому загальною метою закладу дошкільної освіти з інклюзивною освітою є забезпечення умов для спільного виховання і навчання дітей з різними психофізичними особливостями розвитку.

Завданнями такого закладу є:

- створення комфортного простору для всіх дітей;
- створення інклюзивного розвивального середовища, яке сприяє гармонійному розвитку особистості особливої дитини;

- формування толерантного товариства дітей, батьків, персоналу закладу дошкільної освіти;
- створення у ЗДО педагогічної системи, центрованої на потребах дитини та сім'ї.

Принципи організації роботи з дітьми з особливими освітніми потребами в групах з інклюзивною формою навчання:

- індивідуалізації та диференціації;
- єдності сенсорного (безпосередній чуттєвий досвід дитини як основа розвитку), мовленнєвого (формування різних видів мовленнєвої компетенції), лінгвістичного (засвоєння мовних засобів), комунікативного (включення дітей у різні форми спілкування) розвитку;
- підтримки самостійної активності дитини;
- міждисциплінарного підходу (освіта дитини з психофізичним порушенням вимагає комплексного, міждисциплінарного підходу до визначення впровадження методів і засобів її виховання, навчання і розвитку);
- варіативності в організації процесів навчання і виховання;
- активного включення в освітній процес всіх його учасників: дітей, батьків і фахівців;
- партнерської взаємодії з родиною, яка виховує дитину з особливими освітніми потребами (організація такої взаємодії передбачає зустрічі з батьками, бесіди, консультації, інформаційну підтримку, складання індивідуальної програми розвитку з урахуванням запитів сім'ї, залучення батьків до корекційно-розвиткової роботи, організацію зустрічей з фахівцями тощо).

***Виділяємо такі принципи створення
інклюзивного освітнього простору в закладах освіти:***

1. Принцип індивідуального підходу - вибір форм, методів та засобів навчання з урахуванням індивідуальних потреб кожної дитини в групі ЗДО. Це пов'язано з тим, що до кожної вікової групи включені діти з різними можливостями, які обумовлені структурою, тяжкістю, складністю обмежень здоров'я.
2. Принцип командного підходу обумовлений тим, що в закладі дошкільної освіти працюють різні спеціалісти (вихователі, асистенти вихователя, логопеди, психологи, дефектологи).
3. Принцип варіативного розвиваючого середовища: включення в групу закладу дошкільної освіти дітей з різними особливостями розвитку припускає наявність необхідних розвиваючих та дидактичних посібників, засобів навчання, безбар'єрного середовища, з урахуванням структури порушень розвитку (порушення опорно-рухового апарату тощо).

4. Принцип родинно-орієнтованого супроводу: прийняття родини як невід'ємного розвиваючого середовища припускає виникнення структури психолого-педагогічного супроводу, в основі якого лежить родинне консультування, родинно-орієнтована психотерапія.

Принцип дозволяє включати батьків, як активних учасників у кожний етап педагогічно процесу, також обов'язковий психологічний супровід дитини з особливими потребами.

Учасниками освітнього процесу є педагогічні працівники (вчителі-дефектологи, вихователі, практичні психологи, музичні керівники, інструктори з фізкультури, реабілітологи), помічники вихователя та інші працівники закладу дошкільної освіти, діти та їх законні представники.

В основі співпраці учасників освітнього процесу покладено принципи демократизації і гуманізації навчання та виховання. Педагогічні працівники закладу дошкільної освіти повинні мати відповідну професійно-педагогічну підготовку. Діяльність помічників вихователів та інших співробітників закладу має бути спрямовано на надання допомоги в організації корекційно-розвиткового та навчально-виховного процесів.

В рамках виконання функціональних обов'язків вихователів групи, де є діти з особливими потребами:

- організовує навчально-виховний процес з урахуванням особливостей розвитку дітей з порушенням психофізичного розвитку;
- погоджує навчальну діяльність по відношенню до дітей з особливостями психофізичного розвитку з практичним психологом;
- дотримується професійної етики, не розповсюджує відомості, отримані під час діагностичної, консультативної роботи;
- створює атмосферу емоційного комфорту в групі з метою збереження фізичного, психічного здоров'я дітей тощо.

Поради й рекомендації вихователю у групі якого навчається дитина з особливими потребами:

1. Навчитися толерантно ставитися до особливих дітей, але в ніякому разі не акцентувати увагу на це дитині.
2. Сприяти тому, щоб кожна дитина відчула себе прийнятною.
3. Сприяти створенню у дитячому колективі атмосфери доброзичливості, справедливості й терпимості.
4. Надавати індивідуальну підтримку, але при цьому не відокремлювати дітей з особливими потребами від основної групи дітей.

5. Намагатися наблизити навчальні завдання до потреб і можливостей такої дитини.

6. Співпрацювати з іншими педагогами (логопедом, психологом, лікарями) та батьками в одній команді.

Впровадження інклюзивної форми навчання та виховання в дошкільних навчальних закладах - це крок назустріч дитині, це нові підходи до навчання дітей з особливостями психофізичного розвитку. Слід наголосити, що не дитина повинна підлаштовуватися під загальну систему навчання і виховання, а саму систему повинно бути спрямовано з урахуванням потреб кожної окремої дитини. Саме при такому підході в навчально-виховному процесі переваги отримують всі, а не тільки окремі групи.

Для здійснення корекційно-розвивального супроводу в нашому закладі була створена команда фахівців, до якої увійшли медичні та педагогічні працівники, а також: батьки дітей. Комплексний вплив відбувається за такими напрямками:

1. Медичний (лікувально-відновлювальна робота).
2. Логопедичний, головна мета якого - розвиток усного та закладання основ майбутнього писемного мовлення дітей, підготовка руки до письма.
3. Спеціальні види лікувальної фізкультури.
4. Педагогічний вплив, спрямований на подолання вторинних відхилень розвитку.
5. Психологічний супровід.

Для успішної реалізації розробленої моделі в закладі створюють спеціальне середовище для проведення відповідних медичних і психолого-педагогічних заходів з дітьми. Для цього в закладі повинно бути:

- сенсорна кімната;
- окремі кабінети для фахівців закладу;
- спеціально обладнані в групах корекційні куточки;
- спортивний та музичний зали, ізолюдія тощо.

Насамперед, зусилля команди спрямовуються на формування гармонійної особистості дитини. Цьому сприяє особливе середовище, в якому надається комплексна допомога, здійснюється постійна мотиваційна настанова учасників корекційно-розвиткового та виховного процесу.

Для роботи в команді з батьками проводиться попередня підготовка, яка дозволяє долучити їх до спільної діяльності. Завдання спільної діяльності дошкільного закладу та сім'ї полягають у:

- вивченні можливостей батьків кожної дитини із психофізичними порушеннями щодо виховання дитини;

- активізації діяльності батьків з підготовки дітей до навчання в школі в умовах сім'ї;
- озброєнні батьків знаннями та вміннями щодо проведення корекційно-розвиткової роботи в умовах сім'ї;
- навчанні батьків способів взаємодії та спілкування зі своєю дитиною;
- наданні індивідуальної допомоги батькам у процесі корекційно-розвиткової роботи;
- формуванні у батьків адекватного ставлення до захворювання своєї дитини, її лікування та виховання.

У системі комплексної корекційно-реабілітаційної роботи закладу робота з батьками проводиться як фронтально, так і індивідуально. Застосовують такі організаційні форми:

- лекційно-просвітницька;
- консультативно-рекомендаційна;
- проведення круглих столів, конференцій, батьківських зборів, дитячих свят, майстер-класів, тренінгів, днів відкритих дверей тощо.

ВІСЬОМЬОСЬМЬОКЛАДОВА СИСТЕМА РОБОТИ

Обов'язки вихователя	Спільна робота вихователя та асистента вихователя	Обов'язки асистента вихователя
	<u>Моніторинг</u>	
Зробити моніторинг навчальних потреб на основі даних про групу та про вихованців, в тому числі з ООП.	Обговорити можливості вихованця з ООП, його сильні та слабкі сторони. Відвідувати зустрічі зі складання ІНП, ІПР.	Вести спостереження за особливостями психофізичного розвитку вихованця з ООП. Відвідувати зустрічі зі складання ІНП, ІПР.
	<u>Розробка програми</u>	
Розробити програму навчання на основі робочого плану та індивідуальних освітніх потреб вихованця, розглянути альтернативи.	Обговорити бажані результати для вихованця. Обговорити освітні, поведінкові та емоційні цілі. Участь у розробці ІНП, ІПР вихованця з ООП.	Підготувати індивідуальний навчальний план (ІНП), індивідуальну програму розвитку (ІПР). Оновлювати інформацію про вихованців та ІНП, ІПР.
	<u>Планування</u>	

Спланувати роботу на занятті та відібрати ресурси. Вибрати належний вид роботи згідно з ІНП. Визначити пріоритети	Обговорити підготовку матеріалу та зміну навчального плану з огляду на потреби вихованця.	Допомогти у доборі та складанні матеріалів, у розробці візуальних засобів, надати іншу подібну допомогу вихователю.
	<u>Спостереження</u>	
Розробити чітку систему організації освітнього процесу в інклюзивній групі та очікувань щодо навчальних можливостей вихованця з ООП. Працювати відповідно до розробленої системи	Регулярно зустрічатись для обговорення досягнення вихованця з ООП. Обговорити реальний етап навчальних досягнень вихованця з ООП, його відповідність очікуванням, виконання ІНП, ІПР	Працювати відповідно до системи організації освітнього процесу в інклюзивній групі, правил поведінки та очікувань можливостей вихованців з ООП, його ІНП. Документувати та звітувати вихователю (за потреби).
	<u>Навчання</u>	
Виконувати план заняття, проводити виховання згідно з цим планом. Спостерігати за процесом навчання, за потреби допомагати вихованцям з ООП. Залучати вихованців з ООП до виконання окремих видів діяльності спільно з групою. Моделювати навчальні методи та належну мову.	Чітко висловити результати та обмінятись досвідом. Обговорити конкретні стратегії, діяльність та результати, виконання завдань ІНП. Обговорити розташування робочого місця. Обговорити необхідність гнучкого розкладу відвідування занять вихованцями з ООП	Проводити додаткове пояснення вихованцям з ООП, адаптувати завдання, враховуючи можливості вихованців з ООП, корегувати їх навчальну діяльність. Спостерігати за їх діяльністю. Формувати та сприяти закріпленню конкретних умінь, навичок. Сприяти розвитку зв'язного мовлення учнів з ООП (під керівництвом учителя) Вести спостереження, надавати вихователю об'єктивну інформацію щодо навчальної

Надати асистентам ресурси		діяльності вихованців з ООП
Слідкувати за прогресом вихованців з ООП та оцінювати його. Слідкувати за виконанням ІНП	Обговорити спостереження. Обмінятись інформацією. Обговорити пропозиції щодо доповнення ІНП, ІПР (чи внесення змін)	Спостерігати за поведінкою вихованців та надавати інформацію вчителю. Збирати та записувати дані для подальшого моніторингу вихованця, внесення доповнень до ІНП. Вносити пропозиції вихователю щодо завдань, розроблених для вихованця з ООП
Звітувати перед батьками та педагогічною радою	Обговорити інформацію про вихованця. Дотримуватися конфіденційності	Звітувати перед вихователем щодо сильних сторін вихованця з ООП, його досягнень та потреб. Звітувати перед вихователем стосовно поведінки учня та наслідків

Додаток 1**ДОКУМЕНТАЦІЯ АСИСТЕНТА ВИХОВАТЕЛЯ**

1. Журнал обліку роботи асистента вихователя
2. Журнал спостережень за дитиною (форма ведення визначається в закладі).
3. Графік роботи асистента вихователя, затверджений директором закладу.
4. План роботи на навчальний рік
5. План роботи на місяць
6. План-конспект занять з прикладами індивідуальних завдань, схем, наочності, карток, розроблений спільно з вихователем.
7. Посадова інструкція.
8. Інструкція з охорони праці.
9. Ксерокопія наказів з організації інклюзивного навчання по закладу.
10. Ксерокопія витягу ІРЦ.
11. Індивідуальна програма розвитку.
12. Портфоліо дитини

Додаток 2

ПЛАН РОБОТИ (НА МІСЯЦЬ) АСИСТЕНА ВИХОВАТЕЛЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ГРУПИ

« _____ »
(Назва групи)

СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ (5 РІК ЖИТТЯ)

День тижня _____

Тема тижня _____

	Зміст освітньої роботи	Примітка
Ранок		
Заняття індивідуальні, підгрупові		
Прогулянка		
II половина дня		
Прогулянка , вечірні години		

Дні тижня	Заняття	Місце проведення	Час	Відповідальні
<u>По неділю</u>	1.Малювання	Група №	9.00	
	2.Виховуємо здорову дитину	Спорт .зала	9.30	
	3. Психолог	Кабінет психолога	10.00	
	4. Логопед	Кабінет логопеда	10.30	
<u>Вівторок</u>	1.Логопед	Кабінет логопеда	8.30	
	2.Розвиваємо мову та мовлення	Група №	9.00	
	3.Музичне виховання	Муз.зала	9.30	
	4. Психолог	Кабінет психолога	10.00	
<u>Серєда</u>	1. Ліплення	Група №	9.00	
	2.дитина і навк.світ/природа	Група №	9.30	
	3. Психолог	Кабінет психолога	10.10	
	4. Логопед	Кабінет логопеда	11.00	
<u>Четвер</u>	1.Цікава математика	Група №	9.00	
	2. Музичне виховання	Муз.зала	9.30	
<u>П'ятниця</u>	1. Виховуємо здорову дитину	Спорт.зала	9.00	
	2.Аплікація	Група №	9.30	
	3. Логопед	Кабінет логопеда	10.00	

Додаток 4

Затверджую

ЗДО № « »

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОШКІЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД (ЯСЛА-САДОК)
«_____»

ПОРТФОЛІО
з індивідуальної роботи
та результату спостереження
інклюзивного виховання
_____ групи № _____

20__ н.р.

Додаток 5

Затверджую

ЗДО № « »

**ЛИСТ РЕЄСТРАЦІЇ ГРУПИ СУПРОВОДУ:
ТЕМА: ЗАСІДАННЯ З ПРИВОДУ РОЗРОБКИ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ
ПРОГРАМИ РОЗВИТКУ**

НА

ДАТА

№ п/п	Прізвище , ім'я по батькові	Посада	Підпис

Додаток 6

Додаток 6

Затверджую

ЗДО № « »

ІНДИВІДУАЛЬНА ПРОГРАМА РОЗВИТКУ

на _____ навчальний рік

1. Загальні відомості:

Прізвище, ім'я по батькові дитини: _____

Дата народження: _____

Прізвище, ім'я, по батькові батьків (осіб, які їх замінюють):

Мати: _____

Батько : _____

Телефон : _____

Адреса проживання: _____

Дата вступу до закладу : _____

Група : № _____ « _____ »

2. Відомості про особливості розвитку дитини (стан здоров'я, фізичний і мовленнєвий розвиток, когнітивну, емоційно-вольову сферу, освітню діяльність, наявний рівень знань, здібностей, умінь, навичок, особливі освітні потреби тощо) :

3. Додаткові освітні та соціальні потреби дитини (додаткова підтримка асистентом вихователя, асистентом дитини, супровід соціальним працівником тощо)

☐ Так (зазначити потреби) _____

☐ Ні

4. Психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги

Найменування заняття	Фахівець, який проводить заняття (ШБ, спеціальність)	Місце проведення заняття	Розклад проведення
Додаткові заняття з психологом	практичний психолог	Кабінет психолога	
Корекційні заняття з логопедом	Вчитель логопед	Кабінет логопеда	

5. Освітня програма, рекомендована ІРЦ для роботи з дитиною: _____

Освітня програма, якою користується вихователь групи (вказати назву програми) : « _____ »

6. Адаптація та модифікація освітніх програм

Назва адаптації	Так/ ні	Примітка
Пристосування середовища		
- доступність		
- освітлення		
- рівень шуму		
- приміщення для усамітнення (ресурсна кімната, медіатека тощо)		
Психолого-педагогічна адаптація		
- використання візуального розкладу		
- збільшення часу на виконання завдань,		
- збільшення обсягу допомоги (навідне запитання, демонстрація зразка, нагадування)		
- руховий режим		
- використання заохочень		
- використання засобів концентрації уваги		
Адаптація навчального матеріалу		
- картки-підказки, картки-інструкції		
- засоби альтернативної комунікації		
Модифікація		
- Скорочення змісту матеріалу		
- Зниження вимог до виконання завдань		
Інше		

Необхідне спеціальне обладнання

☐ Так (азначити обладнання) _____

11. Засідання фахівців, які здійснюють психолого-педагогічний супровід дитини і особливими освітніми потребами

Дата

Присутні _____

Питання, винесені на

розгляд, _____

Висновки,

рекомендації _____

12. Психолого-педагогічна характеристика дитини з особливими освітніми потребами

за 20 /20 навчальний рік (інклюзивне навчання у групі)

Додаток 7

Затверджую

ЗДО № « »

ПОТОЧНИЙ РІВЕНЬ ЗНАНЬ І ВМІНЬ Дата:

Асистент вихователя	
Вихователь	
Практичний психолог	
Вчитель логопед	
Медичний працівник	

Фізичний керівник	
Музичний керівник	

- О – дитина оволоділа вмінням, досягла визначеної мети;
СП – спостерігається суттєвий прогрес;
НП – спостерігається незначний прогрес;
ПН – прогресу в досягненні мети немає.

ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ВИХОВАНЦЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ГРУПИ

ВИХОВУЄМО ЗДОРОВУ ДИТИНУ

Довгострокова мета: (_____)

Вчити _____ різним видам ходьби (за вихователем, в колоні, по колу, міняючи напрям, приставним кроком, парами, по канату) самостійно присідати, піднімати предмети з підлоги, переходити від бігу до ходьби.

Робити ЗРВ з предметами та без (піднімати руки вперед, вгору, в сторони, відводити руки вперед та назад за спину, плескати в долоні).

Розвивати вміння виконувати повороти тулуба, передавати предмет тому хто стоїть поруч, нахили вперед та в сторони; дихальні вправи «Як випускає повітря кулька»

Розвивати координацію рухів, рівновагу, орієнтування в просторі, окомір, уважність, дрібну моторику(збори кубики, м'ячики тощо).

Виховувати зацікавленість до виконання вправ, бажання займатися на заняттях по фізичної культурі, стриманість, силу, спритність, відчуття власного тіла, вміння шикуватися, чекати своєї черги, взаємодії з іншими дітьми в грі та позитивний настрій .

Короткострокові завдання	Методи оцінювання, дата і прогрес
Коригуюча ходьба	
Виконання загально розвиваючих вправ з предметами та без	
Основні рухи. Метання, ходьба, повзання з предметом	
Рухливі ігри На заняті На майданчику	

О – дитина оволоділа вмінням, досягла визначеної мети;

СП – спостерігається суттєвий прогрес;

НП – спостерігається незначний прогрес;

ПН – прогресу в досягненні даної мети немає.

ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ВИХОВАНЦЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ГРУПИ

ЛОГОПЕДИЧНА КОРЕКЦІЯ

Довгострокова мета: (_____)

Збагачувати словниковий запас за допомогою багаторазових повторень; розвивати здатність наслідувати слова-назви найуживаніших предметів з оточення дитини; використовувати звуконаслідування ігри з лялькою, виконувати пальчикові вправи. Формувати уявлення про предмети побуту.

Короткострокові завдання	Методи оцінювання, дата і прогрес
Збагачувати словниковий запас	
Наслідування слів-назв предметів які оточують	
Звуконаслідування під час гри Виконання пальчикових вправ	
Формування уявлень про предмети побуту	

О – дитина оволоділа вмінням, досягла визначеної мети;

СП – спостерігається суттєвий прогрес;

НП – спостерігається незначний прогрес;

ПН – прогресу в досягненні даної мети немає.

ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ВИХОВАНЦЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ГРУПИ

ПСИХОЛОГІЧНА КОРЕКЦІЯ

Довгострокова мета: () соціальний розвиток, розвивати мислення, увагу, мовлення, дрібну моторику рук; вчити зосереджуватися на сприйнятті цілого, розподіляти й переключати увагу, аналізуючи зовнішній вигляд, колір об'єкта; сприяти розвитку рухової пам'яті, вольової регуляції, довільності психічних процесів; формувати позитивну навчальну мотивацію; навчати впевнено тримати олівець або пензлик, виконувати завдання по аналогії; позитивно відноситись до корекційних занять та до відвідування дитячого закладу; вчити розрізняти кольори: червоний, жовтий, синій; прививати вміння завершувати розпочату роботу.

Короткострокові завдання	Методи оцінювання , Дата і прогрес
Створювати ситуації, в яких дитина вчиться навичкам суспільної поведінки та позитивного ставлення до занять	
Пропонувати виконувати завдання олівцями, пензликом, ножицями	
Пропонувати завдання, які _____ має відтворити (рухи руками та рухи на загальну координацію)	
Створювати ситуації для виконання завдань по аналогії	

Умовні позначення:

О – дитина оволоділа вмінням, досягла визначеної мети;

СП – спостерігається суттєвий прогрес;

НП- спостерігається незначний прогрес;

ПН – прогресу в досягненні конкретної мети немає.

ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ВИХОВАНЦЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ГРУПИ

ПІЗНАВАЛЬНИЙ РОЗВИТОК

Довгострокова мета: (_____)

Поглиблювати знання про предмети, одяг, меблі, продукти, транспорт.
Орієнтування в просторі та в часі. Поглиблювати знання про геометричні фігури

Короткострокові завдання _____ буде	Методи оцінювання, дата і прогрес
- Поглиблювати знання про предмети, одяг, меблі, продукти, транспорт	
- Орієнтуватися в просторі (попереду – позаду, вгорі – внизу і т.д.) та в часі	
- Поглиблювати знання про об'єкти природи	
- Будувати нескладні будівлі з геометричних форм (накладання, приставлення, прикладання)	

О – дитина оволоділа вмінням, досягла визначеної мети;

СП – спостерігається суттєвий прогрес;

НП – спостерігається незначний прогрес;

ПН – прогресу в досягненні даної мети немає.

ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ВИХОВАНЦЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ГРУПИ

МОВЛЕННЄВИЙ РОЗВИТОК

Довгострокова мета: (_____), ; розвивати уміння відповідати на запитання, використовуючи словосполучення з 2-3 слів; формування активного та пасивного словника

Короткострокові завдання _____ буде:	Методи оцінювання, дата і прогрес
- Розширювати активний та пасивний запас дитини	
- Розвивати здатність до розуміння та називання ситуацій суб'єкт-об'єктної взаємодії	
- Розвивати уміння відповідати на запитання, використовуючи словосполучення з 2-3 слів	
- Формувати вміння заучувати частини та повністю невеличкі пісеньки, потішки, віршики, лічилки	

О – дитина оволоділа вмінням, досягла визначеної мети;

СП – спостерігається суттєвий прогрес;

НП – спостерігається незначний прогрес;

ПН – прогресу в досягненні даної мети немає.

ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

ВИХОВАНЦЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ГРУПИ

СОЦІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК

Довгострокова мета: () опанування навичок суспільної поведінки, набуватиме соціальний досвід у взаємодії дитина - дорослий та дитина -дитина. Соціалізація дитини в дитячому оточенні. Формування в дитини вміння регулювати свої дії та емоції

Короткострокові завдання _____ буде :	Методи оцінювання, дата і прогрес
- Приймати участь в спільних рухливих іграх	
- Взаємодіяти з дітьми у групі: грати у піску, на килимку у групі іграшками. За потребою ділитись іграшками з дітьми або обмінюватись ними.	
- Формування в дитини вміння регулювати свої дії та емоції та вміння підкорюватися соціальним правилам	

О – дитина оволоділа вмінням, досягла визначеної мети;

СП – спостерігається суттєвий прогрес;

НП – спостерігається незначний прогрес;

ПН – прогресу в досягненні даної мети немає.

ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ВИХОВАНЦЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ГРУПИ

НАВИЧКИ САМООБСЛУГОВУВАННЯ

Довгострокова мета: () дитина буде самостійно, за призначенням використовувати набуті навички у побуті.

Короткострокові завдання _____ буде:	Методи оцінювання, дата і прогрес
- Самостійно одягатися та взувати взуття, застібати гудзики, користуватися блискавкою	
- Формування трудових навичок: полити квіти, допомогти в сервіруванні столу, зібрати іграшки	
- Самостійно та правильно мити руки, користуватись милом	

О – дитина оволоділа вмінням, досягла визначеної мети;

СП – спостерігається суттєвий прогрес;

НП – спостерігається незначний прогрес;

ПН – прогресу в досягненні даної мети немає.

Додаток 9

ОНЛАЙН-РЕСУРСИ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ
МАЙСТЕРНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ СФЕРИ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

1. «Міністерство освіти і науки України
<http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/osvita-osib-z-osoblivimi-potrebami/>
2. «Науково – методичний центр інклюзивної освіти»
Інститут після дипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка <http://nmcio.ippo.kubg.edu.ua/>
3. «Інклюзивна освіта для дітей з інвалідністю в Україні»
<http://education-inclusive.com/>
4. Всеукраїнський фонд "Крок за кроком"
<http://ussf.kiev.ua/a/FAQ.html>
5. Корекційна освіта
http://doshkilla.blogspot.com/p/blog-page_9019.html
6. Міністерство освіти і науки України. Навчальні програми
http://old.mon.gov.ua/ua/activity/education/56/693/navchalni_programi11/
7. «Простір змін »
<https://www.facebook.com/prostirzmin/>
8. Інститут спеціальної педагогіки Національної академії педагогічних наук України <http://ispukr.org.ua>

ДЛЯ НОТАТКІВ

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

ДЛЯ НОТАТКІВ

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.